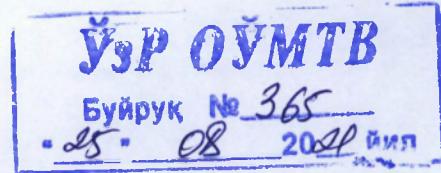

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари)
бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат шарқшунослик университети;

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2021 йил «21» 08 даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2021 йил «25» 08 даги 365-сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРӢЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар”, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган расмий меъёрий-услубий хужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси худудида Малака талабларини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

T/p		бет
1.	<i>60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) бакалавриат таълим йўналишининг умумий тавсифи</i>	4
1.1.	Кўлланиш соҳаси	4
1.1.1.	<i>60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши Малака талабининг кўлланилиши</i>	4
1.1.2.	Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари	4
1.2.	<i>60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи</i>	4
1.2.1.	<i>60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг соҳалари</i>	4
1.2.2.	<i>60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари</i>	4
1.2.3.	<i>60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари</i>	5
1.2.4.	<i>60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари</i>	5
2.	<i>60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар</i>	6
2.1.	Умумий компетенциялар	6
2.2.	Касбий компетенциялар	6
	Библиографик маълумотлар	7
	Келишув вараги	8

1. 60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) бакалавриат таълим йўналишининг умумий тавсифи

60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш кундузги, кечки ва сиртки таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил килинади. Кундузги таълимда бакалавриат дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

1.1. Кўлланиш соҳаси

1.1.1. 60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши Малака талабининг кўлланиши.

Малака талаби 60230100 - *Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари)* таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур таълим йўналиши бўйича малака талаблари, ўкув режа ва фан дастурларини ишлаб чикиш ва янгилаш, улар асосида ўкув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўкув бўйими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

- таълим йўналишининг ўкув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

- бакалавриат битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

- олий таълим ташкилотларига ўқишига кираётган абитуриентлар, уларнинг отаоналари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.

1.2.1. 60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолияттининг соҳалари:

60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) – “Тиллар” таълим соҳасига оид йўналиш бўлиб, умумий ўрта, ўрта маҳсус, профессионал таълим муассасалари ва техникумларида, шунингдек, хусусий таълим марказларида ихтисослигига доир фанлар билан бир қаторда шарқ ва ғарб тилларини ўқитиш; Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармок илмий тадқиқот институтларида илмий-тадқиқот ишларини олиб бориш; қўлёзма фондлари, архив ва бошқаларда мумтоз меросни ўрганиш; адабий матншунослик ва манбашунослик ҳамда оригинал манба ва матнларга асосида мумтоз адабиёт намуналарининг танқидий матнларини яратиш; умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тизимининг ташкилотлари, оммавий ахборот воситалари, давлат бошқаруви органлари, умумий ўрта, ўрта маҳсус касбий таълимнинг давлат ва нодавлат муассасаларида ихтисослиги билан боғлиқ комплекс масалаларни ечиш кабиларни қамраб олади.

1.2.2. 60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

- мактабгача таълим, умумий ўрта, ўрта маҳсус, профессионал таълим муассасалари ва техникумлари;

- шарқ ва ғарб тилларидан таржимон талаб этиладиган ташкилотлар;

- газета ва журналлар таҳририяти, радио ва телевидение, нашриётлар;

- соҳага оид илмий-тадқиқот ташкилотлари, кутубхоналар;

- турли қўлёзма ва китоблар сакланадиган фондлар;
- ихтинослик соҳасига оид бошқа ташкилотлар.

1.2.3. 60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари

- илмий-тадқиқот;
- маънавий ва маърифий;
- ташкилий-бошқарув;
- педагогик (умумий ўрта, ўрта маҳсус, профессионал таълим муассасалари ва техникумларда)
- таржимонлик;
- консалтинг хизмати ва шу кабиларни ўз ичига олади.

1.2.4. 60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари

60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича Миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, обьектлари ва турларига мувофиқ бакалавриат битирувчиси куидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- филология соҳасида илмий текшириш институтларида кичик илмий ходим, тадқиқотчи-изланувчи сифатида намунавий усуллар ва бошқалар бўйича экспериментлар ўtkазиш ва уларнинг натижаларига ишлов бериш;
- илмий хисоботлар ва тушунтириш хатларини ишлаб чиқиш;
- ўтказилаётган тадқиқотлар бўйича илмий шарҳлар яратиш, рефератлар ва библиографиялар тузиш;
- илмий семинарлар, илмий конференциялар ишида маъruzachi, муҳокамаларда катнашувчи ва референт сифатида иштирок этиш;
- илмий ва соҳага оид жurnalларга мақола ва тақризлар тайёрлаш;
- интернет тармоғида янги илмий, адабий ва лисоний янгиликлар, янги педагогик технологиялар ва эксплуатацион ютуклар ҳакидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;
- илмий-тадқиқот ва ишлаб чиқариш жамоаси таркибида касбий фаолият масалаларини ечиш;

Маънавий-маърифий фаолиятида:

- маънавий-маърифий ишларни режалаштира олиш, уни ташкиллаштириш методикасини эгаллаш, ўкувчилар онгига миллий истиқлол ғоясини сингдириш;
- ўкувчиларда мағқуравий ва ахборот хуружларига карши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларини билиш;
- глобаллашув шароитида кечаетган жараёнларда ёзма маънавий мероснинг ўрни ва таъсири ҳакида тушунтириш ишларини олиб бориш;
- маҳаллаларда маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича якка тартибда сұхбат ўтказиш;
- миллий урф-одат ва маросимларни ўтказишида умуминсоний қадриятлар, меҳр-муруват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларни очиб бериш;

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

- мумтоз меросни ўрганиш ва оммалаштиришга оид турли тадбир, анжуман ва маърифий сұхбатларни ташкиллаштириш ва бошқариш;
- АРМда ахборот технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлик бўлган жараёнлар мониторинги ҳамда сифатини баҳолаш механизmlарини ишлаб чиқиш;
- атроф-мухитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш ва бевосита иштирок этиш;
- жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқариш;

- фикрлар хар хил бўлган шароитда тўғри қарор қабул қилиш;
- бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш, назорат қилиш ва амалга оширилган ишнинг натижаларини баҳолаш;

Педагогик фаолиятида (мактабгача таълим, умумий ўрта, ўрта маҳсус, профессионал таълим муассасалари ва техникумларида):

- мактабгача таълим, умумий ўрта, ўрта маҳсус таълим тизими муассасалари ҳамда профессионал таълим муассасалари ва техникумларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўкув фанлари ҳамда ўрганилган шарқ ва ғарб тилларидан замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб, назарий ҳамда амалий машғулотларни ўtkазиш;
- ўкув жараёнини ташкил этиш ва ўtkазилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;
- ўқитилаётган фанлар бўйича дарс машғулотларини ўtkазиш учун зарур бўлган ўкув-методик хужжатларни шакллантириш, тузиш ва уларни татбиқ этиш;
- мустақил таълим ва ижодий кидирав натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва шакллар бўйича ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш;

Таржимонлик фаолиятида:

- давлат ташкилотлари ва давлатга қарашли бўлмаган хусусий ташкилотларда ўрганилган чет тиллардан таржимонлик қилиш, иш қофозлари билан ишлаш;
- турли муассасаларда турист йўлбошловчиси, ҳаво йўлларида сервис ходими, турли фирма ва меҳмонхоналарда маъмурӣ ходим ва менежер хизматини кўрсата олиш;

Консалтинг хизмати фаолиятида:

- йўналишига мос мавзулардаги лойиҳалар, манбалар, адабиётлар, электрон видео ва аудио маҳсулотларни экспертиза қилиш;
- ихтисосликка мос соҳалар бўйича консалтинг хизматларини кўрсатиш қобилиятига эга бўлиши керак.

2. 60230100 - Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ мумтоз тиллари) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенциялари кўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий-иктисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;
- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид хужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, табиий илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурый билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиш;
- ахборот технологияларини касбий фаолиятида кўллай билиши, ахборотларни йигиши, саклаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усусларини эгаллаган бўлиши, фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш;
- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш;
- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида тассавурга эга бўлиш.

2.2. Касбий компетенциялар:

- меъёрий-хуқуқий хужжатларни излаш, таҳлил қилиш ва ўзларининг профессионал фаолиятларида фойдаланиш кўнинмаларига эга бўлиш;
- қабул қилинган қарорларнинг ижтимоий аҳамияти нуқтай назаридан жавобгар бўлиш ва ташкилий ва бошқарув қарорларини топиш қобилиятига эга бўлиш;
- шарқ адабиёти тарихи, ўтмишда яшаб ўтган улуг ижодкорлар фаолияти, тарихий тилшунослик ва адабиётшунослик, ёзма адабий тиллар тарихи, қадимги ёзма ёдгорликлар, тилшунослик ва адабиётшуносликнинг долзарб масалалари;
- эски ўзбек тили, араб ва форс тилларининг назарий ва амалий асослари, лутат бойлиги, мазкур тиллардаги илмий, бадиий адабиёт ҳамда қўлёзмаларни ўкиш ва талқин

килиш;

- ўзбек мумтоз адабиёти тарихи, назарий масалалари; адабий алоқалар, адабиётшунослик масалари;
- асосий ўрганилаётган шарқ тилини ўзлаштириш даражаси “A1 бошлангич” босқичидан бошлаб “B2 тилни мустаҳкам эгаллаш ва эркин мулоқот қила олиш” босқичигача бўлган кўнималар доирасидаги билимларни қамраб олиш;
- асосий ўрганилаётган шарқ тили ҳамда инглиз тилида мулоқот олиб бориши, соҳагага оид матнларни таржима қила олиш;
- тил ва адабиёт ўқитиш методикаси, дарс бериш маҳорати, нутқ маданияти каби тамойиллари;
- касбий фаолиятнинг стандарт вазифаларини ахборот ва коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда ва ахборот хавфсизлигининг асосий талабларини хисобга олган ҳолда ҳал қилиш қобилиятига эга бўлиши.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гурӯҳ Т 55

OKC 01.040.01

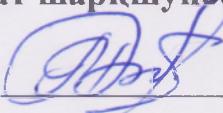
Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият обьекти, касбий фаолият жабҳаси, бакалавриатнинг асосий ўкув режа ва фан дастури (бакалавриат дастури), профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўкув цикли, эски ўзбек тили, араб ва форс тилларининг фонетик тизими, морфологияси, синтаксиси, оғзаки ва ёзма нутқ; функционал услублар; нутқ маданияти; сўз бойлиги; публицистика, бадиий адабиёт, поэтика; шеър семантикаси, матн таржимаси, матн талқини; бадиий услуб; бадиий асар; адабий тур ва жанрлар; кофия, радиф, вазн, бадиий санъатлар; адабий жараён; миллӣй адабиёт, ижодкор индивидуаллиги, адабий-ижодий новаторлик; адабий оқимлар; адабий матн; адабиёт тарихи; адабиёт тарихини даврлаштириш; адабиёт намояндайлари; тарихий-адабий асар; матншунослик, адабий манбашунослик, методика.

КЕЛИШУВ ВАРАГИ

ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ:

Тошкент давлат шарқшунослик университети

Ректор Г.Ш.Рихсиева

2021 йил « 18 » 08

КЕЛИШИЛДИ:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълим мини
ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор
технологияларни татбиқ этиш маркази

М.Эсанов

2021 йил « 18 » 08

М.ў.

Ўзбекистон Республикаси
Ҳалқ Таълими вазирлиги хузуридаги
Республика Таълим маркази

Ш.Сатторов

Директор

2021 йил « 18 » 08

М.ў.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар
академияси Абу Райхон Беруний
номидаги Шарқшунослик институти

Б.Абдухалимов

Директор

2021 йил « 18 » 08

М.ў.

Алишер Навоий номидаги Тошкент
давлат Ўзбек тили ва адабиёти
университети

Ректор Ш.Сирожиддинов

2021 йил « 18 » 08

М.ў.

